

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА СЛЕДЕЊЕ СУДСКИОТ СОВЕТ

ВИД НА ПРОЕКТОТ: Истражувачки проект под наслов „Акција за поголема транспарентност, отчетност и ефективност на Судскиот совет на РМ“ спроведуван од Институтот за човекови права (граѓанска организација), поддржан од Британската амбасада Скопје за мерење на транспарентноста, отчетноста и ефективноста на Судскиот совет¹ на Република Македонија (ССРМ). Проектот обезбедува континуитет на Институтот за човекови права во мониторирање на работата на ССРМ бидејќи е продолжение на веќе спроведен проект под наслов „Зголемен јавен надзор над работењето на Судскиот совет на РМ“. Позитивните методолошки практики од претходниот проект ќе бидат ползувани и во оваа акција, а со цел да го задоволи интересот на јавноста за работата на Судскиот совет.

ЦЕЛ НА ПРОЕКТОТ: Мерење на ефективноста, транспарентноста и отчетноста на Судскиот совет² преку оптимален мерен инструментариум на законските, административните и организационите сегменти во функционирањето на Судскиот совет на Институтот за човекови права има за цел полесно и посеопфатно да ги оцени транспарентноста, отчетноста и ефективноста во

¹ да ги избира и разрешува судиите; да ги избира и разрешува претседателите на судовите; да утврдува престанок на судиската функција; да избира и разрешува судии поротници; да ја следи и оценува работата на судиите; да одлучува за дисциплинска одговорност на судиите; да утврдува нестручно и несовесно вршење на судиската функција; да утврдува престанок на судиска функција поради трајна неспособност за работа на судија; да одлучува за одземање на имунитет на судија; да одлучува по барање за одобрување на притвор на судија; да предлага двајца судии на Уставниот суд на Република Македонија од редот на судиите; да го разгледува годишниот извештај на Врховниот суд на Република Македонија за утврдените начелни ставови и начелни правни мислења по прашања од значење на обезбедување на единство во примена на законите; да одлучува за времено отстранување на судија од вршење на судиска функција; да го утврдува бројот на потребните судиски места по судови; да ги разгледува и оценува тримесечните и годишните извештаи за работа на судовите; да се грижи за угледот на судиите и довербата на граѓаните кон судството; да поднесува извештај за работата; да донесе деловник и други општи акти со кои ги уредува работите од својата надлежност; да утврдува ориентационен број на предмети што треба да ги реши судијата месечно и да врши и други работи утврдени со закон.

²http://sud.mk/wps/portal/ssrm/sud!/ut/p/z0/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfIjo8zizdxNTAwsvA183A39LQwcQ_1DzSw93IxCCQ431C7IdFQErgqjz/

работењето на ССРМ, да ги оцени можните промени, како и да ги утврди внатрешните и надворешните објективни и/или субјективни пречки и фактори коишто влијаат на нецелосно остварување на овие принципи.

ПРЕДМЕТ НА СЛЕДЕЊЕТО: Судскиот совет на Република Македонија како самостоен и независен орган на судството. Советот треба да ја обезбедува и гарантира самостојноста и независноста на судската власт, преку остварување на своите функции согласно со Уставот и законите.

СОДРЖИНА: Ќе се мониторира ефективноста на Судскиот совет при остварувањето на неговите надлежности, потоа транспарентноста во работењето и отчетноста пред законодавната власт и македонските граѓани. Како основа за исполнување ќе бидат земени предвид надлежностите кои Судскиот совет ги има согласно правната регулатива, почитување на воспоставените принципи за транспарентно и отчетно работење како и следење на исполнување на итните реформските приоритети од Европската Комисија во областа на владеење на правото и судството, и тоа:

1. деполитизација на назначувањето и унапредувањето на судии и обвинители, и во практиката не само теоретски, врз основа на транспарентни и објективни критериуми засновани строго врз заслуги, применети во транспарентна и отворена постапка;
2. воспоставување на усогласен систем на учинок заснован врз квалитативни и квантитативни стандарди, што ќе служи како основа за сите кариерни одлуки;
3. да се отстранат оние елементи од системот за дисциплински постапки и разрешување судиите што во моментот ја нарушуваат судската независност и во законодавството и во практиката;
4. да се осигури професионалноста на Судскиот совет, и во практиката не само теоретски (односно, да постои јасно и предвидливо тестирање заради примена на законската обврска за „истакнат правник”);

5. да се зголеми проактивната улога на Судскиот совет и највисоките судови, за да се заштитат судиите од вмешување во нивната независност (преку подобрени комуникациски стратегии и преку одлучна активност врз основа на жалбите за вмешување или притисок);

Следењето (мониторирање) на Судскиот совет треба да се заснова на неколку видови анализа:

I. *Нормативна анализа*, а тоа подразбира разгледување на важечките и планираните нормативни решенија за статусот и делувањето на Судскиот Совет и тоа во корелација со:

- Меѓународните извори во внатрешното право (ЕУ стандарди и стандарди на Советот на Европа), Внатрешното право: Устав, законската рамка за Судскиот совет (Закон за судскиот совет на Република Македонија, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 60/2006, 69/2006, 150/2010, 100/2011, 20/2015, 61/2015, 197/2017 и 83/2018 и новиот Закон за Судскиот совет број на Службен весник на РСМ 102/2019) и други правни извори релевантни како што се: другите општи акти со кои се уредува работата од неговата надлежност други општи акти со кои Судскиот совет ги уредува работите од својата надлежност;

II. Институтот за човекови права ќе ги следи перформансите во исполнување на:

1. Спроведување на законските надлежности на Судскиот совет во практика (мерење на ефективност);
2. Исполнување на Програмата за работа и Акцискиот план на Судскиот совет (мерење на ефективност);
3. Транспарентност во работењето на Судскиот совет, исполнување на обврските за транспарентност утврдени со закон и обезбедување на суштинска транспарентност (отвореност кон граѓаните);
4. Отчетност на Судскиот совет кон Собранието и кон судовите (судиите, судиите-поротници, судската служба).

4. Примена на меѓународни принципи и стандарди за независност и непристрасност на Судскиот совет и судството во целина.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА ССРМ

Транспарентност преку отворени седници на ССРМ

	2019г	2020г
Отворени седници	1.	
	2.	
	3.	
Затворени седници		

Структура на јавност на отворените седници на ССРМ

Дата на одржување	НВО	Медиуми	Засегнати страни	Други

Слободен пристап до информации од јавен карактер

Барања по закон за слободен пристап до информации	јан	фев	мар	апр	мај	јун	јул	авг	септ	окт	ноем	дек

од јавен карактер												
2019												
2020												

Содржина на веб страната

	Целосно /Делумно	Навремено/Ненавремено	Забелешка
Структура на веб страницата			
Биографии на членовите на Судскиот совет			
Електронска архива			
Организациона шема на Судскиот совет			
Базични информации за заштита на човековите права и слободи, а во врска со Судскиот совет(правни поуки)			
Информации за јавни набавки			
Објавени законски акти кои се однесуваат на работењето на Судскиот совет и подзаконски акти кои (треба да) ги носи Судскиот совет			
Достапност на информации за одржани седници			
Објавени кандидати за членови на Судскиот совет со нивните биографии			
Реакции и соопштенија за јавност кои се однесуваат на			

работата на Судскиот совет во однос на обезбедување независност на судството			
--	--	--	--

Видови објави

Видови објави	Навременост	Целосност	Забелешка
Соопштение			
Одлуки			
Записници			
Извештаи			
Други информации			

Квантитативно известување на пошироката јавност

	јан	фев	мар	апр	мај	јун	јул	авг	септ	окт	ноем	дек
Прес конференции												
ТВ дебати												
Дебати (соработка) со граѓанскиот сектор												
Изјави (сите видови медиуми)												
Интервјуа												

Други активности (настапи) во медиуми												
---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Квалитативни анализи:

1. Анализа на содржината на објавите на Судскиот совет (суштинска транспарентност);
2. Анализа на содржина на репрезентативен примерок (дел од нив) од медиумски настапи: изјави, интервјуа, дебати... со цел да се оцени содржинската димензија или квалитетот на известувањето за работата на Судскиот совет;
3. Организационата структура во Судскиот совет за комуникации со јавноста и анализа на постоечките капацитети (соодветноста на образованието на луѓето кои работат во одделението, ИТ опрема);
4. Хоризонтална комуникација: комуникација на Одделението за односи со јавност со другите функционални подрачја во Судскиот совет, комуникација со надворешната јавност, грижа за идентитетот и имиџитот на Судскиот совет.

ОТЧЕТНОСТ НА СУДСКИОТ СОВЕТ

Анализа на Извештаите на Судскиот совет до Собранието:

Поднесување Извештај за работа на Судскиот совет до Собрание на РМ		
Навременост во поднесување на извештајот (запазување на законски предвидениот рок - најдоцна до 30 април во тековната година за претходната година.)		
Извештајот јавно се објавува на веб страницата на Советот		

<p>Во извештајот се содржани податоците кои се предвидени со закон:</p> <ul style="list-style-type: none">- за бројот на избраните и разрешените претседатели на судови, судии и судиите поротници,- за бројот на поведени и завршени постапки за утврдување на одговорност,- за кадровската состојба во судството,- за материјално-финансиската состојба во судството,- за состојбата во судовите согласно годишните извештаи за нивната работа.- податоците за постапување по претставки и предлози од граѓаните и институциите за работата на судиите и судовите. <p>Извештајот содржи и оцени за работата на судиите во однос на квалитетот и ажурноста на нивната работа, како и други прашања во врска со остварувањето на независноста и самостојноста на судството.</p>		
<p>Извештајот содржи и податоци за степенот на реализација на Годишната програма за работа на Советот по ставки (утврдено како обврска согласно Закон)</p>		
<p>Доколку не е усвоен извештајот, истиот е разгледан и од судиите и од Собранието* (органите кои ги избрале членовите на Судскиот совет)</p>		

ЕФЕКТИВНОСТ НА СУДСКИОТ СОВЕТ

Следење на изборот на нови членови на Судскиот совет:

Објава на имињата на кандидатите од редот на судии;

Објава на биографии на кандидати од редот на судиите;

Транспарентна постапка за формирање комисија за избор на членови на Судскиот совет - Член и неговиот заменик се избираат од редот на претставниците на здруженијата и фондациите кои работат повеќе од пет години во областа на човековите права и владеење на правото Почитување на роковите за здруженијата и фондациите еден член и неговиот заменик се избираат од редот на претставниците на здруженијата и фондациите кои работат повеќе од пет години во областа на човековите права и владеење на правото.

Триесет дена пред гласањето за членови на Советот од редот на судиите, Советот на својата веб страница објавува повик до здруженијата и фондациите

Класификационата рамка:

- Формално образование;
- Неформално образование: (во земјата и во странство);
- Научни степени (докторат, магистратура);
- Публикации (научни, стручни во областа);
- Професионална кариера (работен стаж и работно искуство) квантитативно и квалитативно следење на кариера;
- Стручно усовршување;
- Општествено-апликативна дејност;
- Работа во меѓународни институции;
- Учество во меѓународни проекти;
- Меѓународни награди;
- Национални награди;
- Професионални награди, пофалници;

Одговорност на членови на Судскиот совет

Образложено барање за поведување на постапка за дисциплинска одговорност на член на Совет, до Судскиот совет може да поднесат најмалку 20 судии или **секој член** на Судскиот совет со право на глас. Ќе се следи бројот на овие постапки, основот по кој се покренати, нивната зачестеност, текот на постапката од аспект на навременост и известување кон јавноста, и резултатот од конкретните постапки.

Избор на судии во основен суд	Датум на избор
Изборот на судии во основни судови е првенствено од кандидатите од Академијата за судии и јавни обвинители	
Одлуката за избор содржи детални информации за сите кандидати	
Образложување на деталите од спроведеното интервју на кандидатите вреднувајќи ги нивните лични и социјални компетенции, (Кандидатите може да добијат најмногу 10% директно од страна на Судскиот совет од вкупните поени кои се утврдени од Академијата)	
Избор на судија од еден основен во друг основен суд (доколку нема пријавено кандидати од Академијата)	

Избор на судии во повисок суд	Датум на избор
Одлуката за избор содржи детални информации за сите кандидати	
Одлуката за избор содржи образложување на стручните и професионални квалитети на кандидатите врз основа на критериумите утврдени со закон (чл. 48 од Законот за Судскиот совет, а имајќи го предвид и следењето и оценувањето од член 75 до член 94 од Законот за Судскиот совет)	
Мислењето од судот е достапно за сите кандидати.	
Постоење на подзаконски акт со кој точно се утврдува начинот на рангирање на кандидатите (чл. 48 став 5) и постоење на сите други подзаконски акти кои се релевантни за следењето и оценувањето на работата на судиите	
Почитување на воспоставената методологија за избор	
Секој избор на кандидат кој се наоѓа подолу на листата на рангирани кандидати е детално образложен и е објективно оправдан, а за тој кандидат што е повисоко на листата и не е избран има детално и оправдано образложение.	
Применување на правична и соодветна застапеност без рушење на принципот на заслуги	

Мониторингот на избор на судии во повисок суд ќе опфаќа и детална анализа на аргументацијата при одлуките за избор.

Поднесување претставки до Судскиот совет:

	Причини за поднесување на поднесување	Преземање мерки	Забелешка
Број на претставки			
Анализа на неколку важни претставки (избрани по случаен избор – образложени во записниците на Судскиот совет)			

Постапки за утврдување на одговорност на судија и претседател на суд

Постапки по допрен глас	Поведени постапки и од кого	Број на случаи во кои се одлучувало за одговорност на седница на Судскиот совет
2019		
2020		

Разрешување на судии	2019	2020

Анализа на аргументација за РАЗРЕШУВАЊЕ на судии;

Анализа на сите предмети (разрешувања на судии) кои биле причина за поведување на постапка;

	2019	2020
Разрешување на претседатели на судови		

Анализа на аргументација за РАЗРЕШУВАЊЕ на претседатели на судови на примерок од разрешувања по случаен избор;

	2019	2020
Изречени дисциплински мерки на судии (полесни и потешки)		

	2019	2020
Времено оддалечување на судија од вршење на судиска функција		
Образложување на одлука		
Навременост и целисходност на одлуката		

Интервју со член од Судскиот совет во врска со грижата на Судскиот совет за угледот на судиите и довербата на граѓаните кон судството;

Квалитативна анализа на тримесечните и годишните извештаи за работа на судовите;

Реализирање на Годишна програма за работа на Судскиот совет

Навременост на подготовка на Годишната програма за работа со Акциски план – објавена на веб страницата	
--	--

<p>Годишната програма за работа на Советот содржи:</p> <ul style="list-style-type: none">- мерки и активности за унапредување на независноста на судството,- мерки и активности за зголемување на ефикасноста на судството,- план за континуирано следење на работата на судовите,- проекција за слободни судиски места и запазување на принципот на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Северна Македонија,- следење на препораките и предложените мерки од анализите на тримесечните и годишните извештаи за работата на судовите,- други работи од областа на неговата надлежност за кои ќе оцени дека треба да бидат содржани во Годишната програма за работа на Советот.	
---	--